

Porady dotyczące przeciwdziałania dezinformacji i walki z fake newsami

Od ponad miesiąca, w związku z wojną trwającą na terenie Ukrainy, w Internecie obserwowana jest zwiększona ilość fake newsów, służących szerzeniu dezinformacji. Trwa WOJNA INFORMACYJNA, której wszyscy Internauci – dorośli i młodzi są świadkami. Musimy pamiętać o tym, że nieprawdziwe wieści w większości wypadków są publikowane celowo, a udostępniając fake newsy dalej, sami szerzymy dezinformację i dajemy przewagę trollom internetowym. W związku ze zwiększoną potrzebą weryfikowania informacji przypominamy, że w celu zwiększenia bezpieczeństwa w Internecie zespół legalniwsieci.pl prowadzi bezpłatną usługę o nazwie „FAKE NEWS ALERT” – po podaniu adresu e-mail, Internauta otrzymuje aktualne wiadomości z ostrzeżeniami dotyczącymi dezinformacji. Zespół legalniwsieci.pl promuje także zasady bezpieczeństwa informacyjnego w ramach kampanii „OZNACZ DEZINFO”, propagując następujące postawy:

- **Odpowiedzialnie udostępniaj** – nie podawaj dalej plotek, pogłosek i nie potęguy zamieszania. W mediach społecznościowych wszyscy jesteśmy dziennikarzami. Weź odpowiedzialność za to, co przekazujesz dalej. Korzystaj z zaufanych źródeł i sam również bądź takim źródłem dla swoich bliskich;
- **Zrozum cel** – dezinformację wyróżnia szkodliwa intencja. Ktoś celowo wprowadza nas w błąd. Dlaczego? Może mieć np. motywację polityczną, zarobkową (celem tradycyjnie są pieniądze i dane, np. hasła do logowania w banku czy social mediach, dane osobowe), społeczną (sianie zamętu, niepokoju, paniki i próby wywołania kłótni między użytkownikami Internetu, grupami narodowymi czy społecznymi to nadrzędny cel osób zajmujących się trollingiem internetowym);
- **Nie wierz krzykliwym nagłówkom** – w mediach społecznościowych cały czas pojawiają się sensacyjne informacje, często będące dezinformacją. Zwracaj uwagę na krzykliwe nagłówki i tytuły. Sensacyjne hasła, skrajne emocje, wykrzykniki, drukowane litery. To tzw. clickbaity, które mają przykuć Twoją uwagę. Nie reaguj w oparciu o nie, przeczytaj tekst, jeśli już go komentujesz lub udostępniasz;
- **Analizuj treść** – włącz myślenie, nie emocje. Przeczytaj artykuł, zanim go skomentujesz. Zadawaj pytania. Czy znasz dany portal lub czy podano autora tekstu? Pytaj o źródła, nie wierz na słowo krzykliwym grafikom ani zdjęciom. Fotomontaż można zrobić w kilka minut! Zobacz jakim językiem napisano wiadomość. Naprawdę wierzysz komuś, kto pisze łamaną polszczyzną? Zwróć uwagę na:
 - Tytuł – czy to nie klasyczny clickbait? Drukowane litery, wykrzykniki, negatywne emocje?
 - Zdjęcie – czy zostało dobrane tak, aby budzić negatywne skojarzenia?
 - Autora – czy dana informacja podaje autora?
 - Treść – czy tekst zawiera np. błędy stylistyczne? Czy powołuje się na źródła?
 - Źródło – czy znasz daną stronę lub profil? Sprawdź jej adres. Być może podszywa się pod znany portal?
- **Czekaj, aż opadną emocje** – jeśli informacja budzi Twoje silne emocje, np. złość, gniew a może strach – to właśnie o to chodzi w dezinformacji. Często wtedy reagujemy zbyt szybko i podejmujemy nieracjonalne decyzje. Weź oddech, zanim coś udostępnisz lub skomentujesz. Internetowe trolle tylko czekają, aby Cię sprowokować, a cyberprzestępcy liczą, że pod wpływem emocji popełnisz błąd;
- **Zgłaszaj dezinformacje** – nie bądź obojętny, jeśli widzisz fałszywą informację – działaj!
 - próba wyłudzenia lub fałszywa strona: zgłoś do CERT Polska, np. incydent.cert.pl lub incydent.cert.pl/phishing a CERT Polska uniemożliwi oszustom dalsze działanie;
 - fake news w mediach społecznościowych: zgłoś do moderatora danego portalu (kliknij w prawym górnym rogu posta i wybierz odpowiednią opcję);
 - znajomy udostępnia fałszywe informacje: napisz do niego lub zostaw komentarz i #OznaczDezinfo ;
 - fałszywa informacja lub wypowiedź: zgłoś do portali fact-checkingowych. Możesz zgłosić materiał do weryfikacji, np. tutaj: AFP Sprawdzam – sprawdzam.afp.com , Stowarzyszenie Demagog – demagog.org.pl , Konkret24 – konkret24.tvn24.pl , Demaskator24.pl – demaskator24.pl

Jako dorośli musimy pamiętać o kilku fundamentalnych **zasadach bezpieczeństwa informacyjnego: zachowaj neutralne nastawienie do informacji, myśl, analizuj, zadawaj pytania, miej wątpliwości, zachowaj wstrzemięźliwość wypowiedzi.** Niezwykle ważne jest także codziennie **wzmacnianie umiejętności w zakresie krytycznego myślenia i analizy informacji u naszych dzieci i wychowanków.** W ten sposób przyczyniamy się do ograniczenia działań dezinformacyjnych w sieci i przestrzeni publicznej oraz wzmacniamy Nasze bezpieczeństwo, nie tylko w Internecie.

Porady dotyczące przeciwdziałania dezinformacji i walki z fake newsami

Od ponad miesiąca, w związku z wojną trwającą na terenie Ukrainy, w Internecie obserwowana jest zwiększona ilość fake newsów, służących szerzeniu dezinformacji. Trwa WOJNA INFORMACYJNA, której wszyscy Internauci – dorośli i młodzi są świadkami. Musimy pamiętać o tym, że nieprawdziwe wieści w większości wypadków są publikowane celowo, a udostępniając fake newsy dalej, sami szerzymy dezinformację i dajemy przewagę trollom internetowym. W związku ze zwiększoną potrzebą weryfikowania informacji przypominamy, że w celu zwiększenia bezpieczeństwa w Internecie zespół legalniwsieci.pl prowadzi bezpłatną usługę o nazwie „FAKE NEWS ALERT” – po podaniu adresu e-mail, Internauta otrzymuje aktualne wiadomości z ostrzeżeniami dotyczącymi dezinformacji. Zespół legalniwsieci.pl promuje także zasady bezpieczeństwa informacyjnego w ramach kampanii „OZNACZ DEZINFO”, propagując następujące postawy:

- **Odpowiedzialnie udostępniaj** – nie podawaj dalej plotek, pogłosek i nie potęguy zamieszania. W mediach społecznościowych wszyscy jesteśmy dziennikarzami. Weź odpowiedzialność za to, co przekazujesz dalej. Korzystaj z zaufanych źródeł i sam również bądź takim źródłem dla swoich bliskich;
- **Zrozum cel** – dezinformację wyróżnia szkodliwa intencja. Ktoś celowo wprowadza nas w błąd. Dlaczego? Może mieć np. motywację polityczną, zarobkową (celem tradycyjnie są pieniądze i dane, np. hasła do logowania w banku czy social mediach, dane osobowe), społeczną (sianie zamętu, niepokoju, paniki i próby wywołania kłótni między użytkownikami Internetu, grupami narodowymi czy społecznymi to nadrzędny cel osób zajmujących się trollingiem internetowym);
- **Nie wierz krzykliwym nagłówkom** – w mediach społecznościowych cały czas pojawiają się sensacyjne informacje, często będące dezinformacją. Zwracaj uwagę na krzykliwe nagłówki i tytuły. Sensacyjne hasła, skrajne emocje, wykrzykniki, drukowane litery. To tzw. clickbaity, które mają przykuć Twoją uwagę. Nie reaguj w oparciu o nie, przeczytaj tekst, jeśli już go komentujesz lub udostępniasz;
- **Analizuj treść** – włącz myślenie, nie emocje. Przeczytaj artykuł, zanim go skomentujesz. Zadawaj pytania. Czy znasz dany portal lub czy podano autora tekstu? Pytaj o źródła, nie wierz na słowo krzykliwym grafikom ani zdjęciom. Fotomontaż można zrobić w kilka minut! Zobacz jakim językiem napisano wiadomość. Naprawdę wierzysz komuś, kto pisze łamaną polszczyzną? Zwróć uwagę na:
 - Tytuł – czy to nie klasyczny clickbait? Drukowane litery, wykrzykniki, negatywne emocje?
 - Zdjęcie – czy zostało dobrane tak, aby budzić negatywne skojarzenia?
 - Autora – czy dana informacja podaje autora?
 - Treść – czy tekst zawiera np. błędy stylistyczne? Czy powołuje się na źródła?
 - Źródło – czy znasz daną stronę lub profil? Sprawdź jej adres. Być może podszywa się pod znany portal?
- **Czekaj, aż opadną emocje** – jeśli informacja budzi Twoje silne emocje, np. złość, gniew a może strach – to właśnie o to chodzi w dezinformacji. Często wtedy reagujemy zbyt szybko i podejmujemy nieracjonalne decyzje. Weź oddech, zanim coś udostępnisz lub skomentujesz. Internetowe trolle tylko czekają, aby Cię sprowokować, a cyberprzestępcy liczą, że pod wpływem emocji popełnisz błąd;
- **Zgłaszaj dezinformacje** – nie bądź obojętny, jeśli widzisz fałszywą informację – działaj!
 - próba wyłudzenia lub fałszywa strona: zgłoś do CERT Polska, np. incydent.cert.pl lub incydent.cert.pl/phishing a CERT Polska uniemożliwi oszustom dalsze działanie;
 - fake news w mediach społecznościowych: zgłoś do moderatora danego portalu (kliknij w prawym górnym rogu posta i wybierz odpowiednią opcję);
 - znajomy udostępnia fałszywe informacje: napisz do niego lub zostaw komentarz i #OznaczDezinfo ;
 - fałszywa informacja lub wypowiedź: zgłoś do portali fact-checkingowych. Możesz zgłosić materiał do weryfikacji, np. tutaj: AFP Sprawdzam – sprawdzam.afp.com , Stowarzyszenie Demagog – demagog.org.pl , Konkret24 – konkret24.tvn24.pl , Demaskator24.pl – demaskator24.pl

Jako dorośli musimy pamiętać o kilku fundamentalnych **zasadach bezpieczeństwa informacyjnego: zachowaj neutralne nastawienie do informacji, myśl, analizuj, zadawaj pytania, miej wątpliwości, zachowaj wstrzemięźliwość wypowiedzi.** Niezwykle ważne jest także codziennie **wzmacnianie umiejętności w zakresie krytycznego myślenia i analizy informacji u naszych dzieci i wychowanków.** W ten sposób przyczyniamy się do ograniczenia działań dezinformacyjnych w sieci i przestrzeni publicznej oraz wzmacniamy Nasze bezpieczeństwo, nie tylko w Internecie.